

VIII. KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

1. Omówienie wyników

1. W IV kwartale 2017 r. nastroje polskich gospodarstw domowych uległy poprawie. Wartość wskaźnika kondycji gospodarstw domowych IRG SGH (IRGKGD) wzrosła o 5,3 pkt i jest najwyższa w historii badania (tj. od 1996 r.). Wzrost wskaźnika jest skutkiem zwiększenia się wartości wszystkich jego składowych. Bardzo optymistycznie gospodarstwa domowe oceniają przyszłość całej gospodarki; opinie w tym zakresie uległy znaczącej poprawie. Obawy przed bezrobociem są na niskim poziomie, rośnie zdolność społeczeństwa do oszczędzania, a gospodarstwa domowe planują zwiększać swoje oszczędności. Należy więc oczekiwać, że wysoka dynamika konsumpcji prywatnej zostanie utrzymana.

2. Gospodarstwa domowe nadal optymistycznie oceniają bieżący stan naszej gospodarki, jak i sytuację gospodarczą w najbliższych dwunastu miesiącach. Wartość salda diagnostycznego wzrosła o 6,4 pkt i jest najwyższa w historii badania. Wzrost wartości salda prognostycznego był jeszcze większy; wyniósł 11,8 pkt. Optymizm gospodarstw domowych jest w pewnym stopniu wynikiem rewizji w górę prognoz wzrostu realnego PKB Polski w 2017 r., dokonanych przez krajowe i międzynarodowe ośrodki analityczne.

3. Gospodarstwa domowe coraz mniej obawiają się utraty pracy. Wartość salda obniżyła się⁴ znacznie, bowiem o 6,0 pkt, wciąż jednak nie osiągnęła poziomu sprzed światowego kryzysu finansowego i gospodarczego 2007+.

4. Choć poprawiły się oceny sytuacji ogólnogospodarczej i perspektyw na rynku pracy, pogorszyły się – drugi kwartał z rzędu – oceny gospodarstw domowych ich bieżącej sytuacji finansowej. Oceny przyszłej sytuacji finansowej utrzymały się na poziomie sprzed kwartału. Jest to wynik dość zaskakujący w kontekście bardzo dobrej – z punktu widzenia pracowników – sytuacji na rynku pracy. Być może, jest to skutek rosnących oczekiwań inflacyjnych, które negatywnie wpływają na siłę nabywczą dochodów gospodarstw domowych pracowników oraz spodziewanej niskiej waloryzacji rent i emerytur. Należy jednak mieć na uwadze, że wartości obu sald są nadal bardzo wysokie, znacznie powyżej średniej z ostatnich ponad 20 lat.

5. W dalszym ciągu rosną koszty utrzymania, co skorelowane jest ze stopniowo postępującą inflacją. Wartość salda zwiększyła się o 7,1 pkt. Nasilają się również oczekiwania inflacyjne – wartość salda wzrosła w IV kwartale o 1,8 pkt.

6. Oceny w zakresie wydatków gospodarstw domowych na dobra konsumpcyjne trwałego użytku są w ostatnim okresie bardzo zmienne i zróżnicowane. Bieżący klimat do zakupu dóbr trwałych z kwartału na kwartał naprzemiennie poprawia się i pogarsza, podobnie jak przewidywane wydatki, z tą różnicą, że w IV kwartale wartość pierwszego z sald obniżyła się o 3,1 pkt, a drugiego wzrosła o 6,3 pkt. Duża zmienność ocen utrudnia formułowanie prognoz na najbliższy okres.

7. Zmniejszyła się zainteresowanie zakupem samochodu. Wartość salda obniżyła się o 1,4 pkt i znajduje się poniżej swojej długookresowej średniej. Wskaźnik wygładzony wykazuje tendencję spadkową.

8. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o planowany zakup lub budowę domu/mieszkania w następnych 12 miesiącach zmniejszyła się o 5,9 pkt (po wzroście w poprzednim kwartale). Obecnie 5,8% gospodarstw domowych uznaje zakup mieszkania za prawdopodobny (wobec 9,2% kwartał temu i 8,6% przed rokiem). Od kilku kwartałów wskaźnik ulega tendencji spadkowej.

---

⁴ W przypadku pytania o przewidywane bezrobocie w Polsce obniżka wartości salda oznacza poprawę.

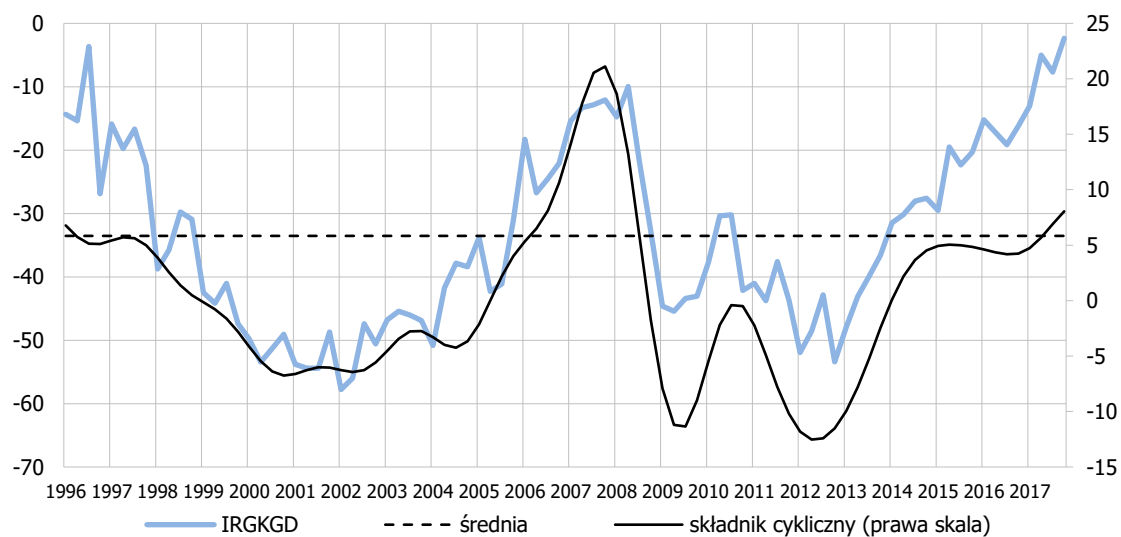
Podobne zmiany obserwujemy w wydatkach remontowych. W ciągu dwóch ostatnich kwartałów wartość salda obniżyła się łącznie aż o 14,5 pkt. Obecnie 11% respondentów ocenia prawdopodobieństwo poniesienia wydatków remontowych jako bardzo lub dość duże (13,4% w poprzednim badaniu i 17,9% przed rokiem).

9. W ocenie gospodarstw domowych pogorszył się klimat do oszczędzania. Wartość salda uległa zmniejszeniu o 4,9 pkt, choć wciąż jest na poziomie nienotowanym od 20 lat. Pomimo pogorszenia się klimatu do oszczędzania gospodarstwa domowe spodziewają się, że ich oszczędności zwiększą się. Saldo znajduje się na poziomie najwyższym od 1996 r. Obecnie 23,8% ankietowanych ocenia, że z „bardzo dużym” lub „dość dużym” prawdopodobieństwem zdoła zaoszczędzić jakiegokolwiek pieniądze w nadchodzącym roku (22% przed kwartałem), a 39,9% uważa, że teraz jest co najmniej dobry klimat, aby oszczędzać. Jak widać, gospodarstwa domowe – pomimo dobrych ocen stanu gospodarki i własnych budżetów (wspartych programem 500+) – dość ostrożnie planują poważniejsze wydatki, starając się raczej zwiększyć oszczędności.

10. Wskaźnik zbilansowania bieżących dochodów i wydatków gospodarstw domowych nieznacznie zwiększył swoją wartość (o 1,8 pkt, w poprzednim kwartale spadł o 2,3 pkt) i wynosi obecnie 20,1 pkt. Odsetek gospodarstw domowych, które „nieco oszczędzają”, jest bardzo wysoki, równy 50,6% (42,6% przed miesiącem i 43,3% rok temu). Odsetek tych, które „dużo oszczędzają”, wyniósł natomiast 4,2% i jest niższy od zanotowanego w poprzednim kwartale o 1 punkt procentowy. Łącznie prawie 55% gospodarstw domowych deklaruje zdolność do oszczędzania. Z drugiej jednak strony wzrósł, choć niewiele, odsetek tych, którzy wpadają w długi (5,7% wobec 4,9% poprzednio), oraz tych, którzy oceniają, że przejadają oszczędności (do 7,3% z 6,7%). Wśród oszczędzających przeważają gospodarstwa domowe, które odkładają mniej niż 10% dochodów; jest ich 54%. Tych, którym udaje się zaoszczędzić między 10% a 20% dochodów, jest 38,2%, a tych, którzy mogą odłożyć ponad 20%, jest 7,8% (17,1% przed kwartałem). Średnia, szacowana stopa oszczędności to 10,8% (12% przed kwartałem).

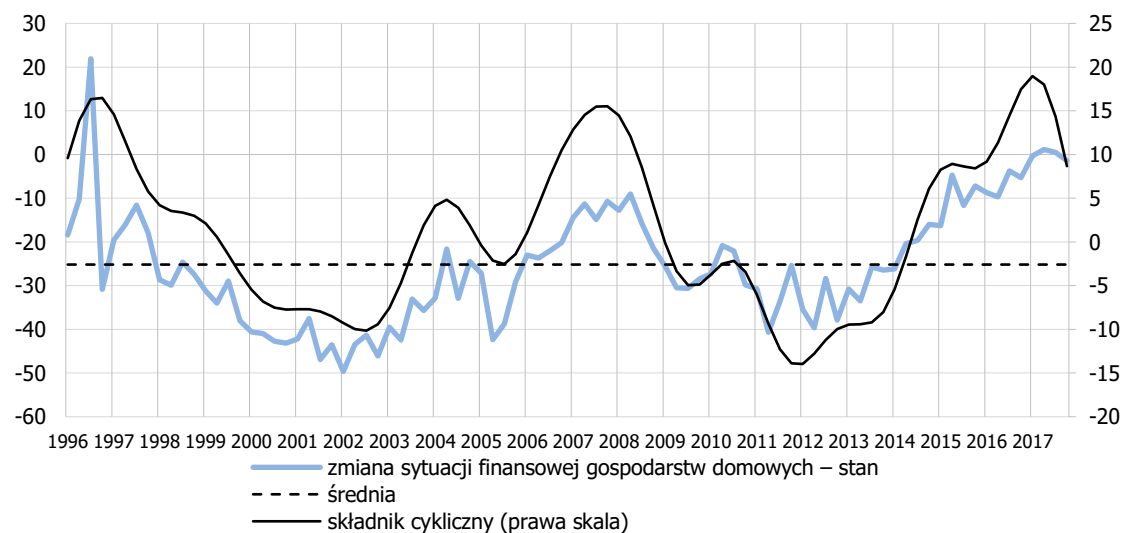
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH

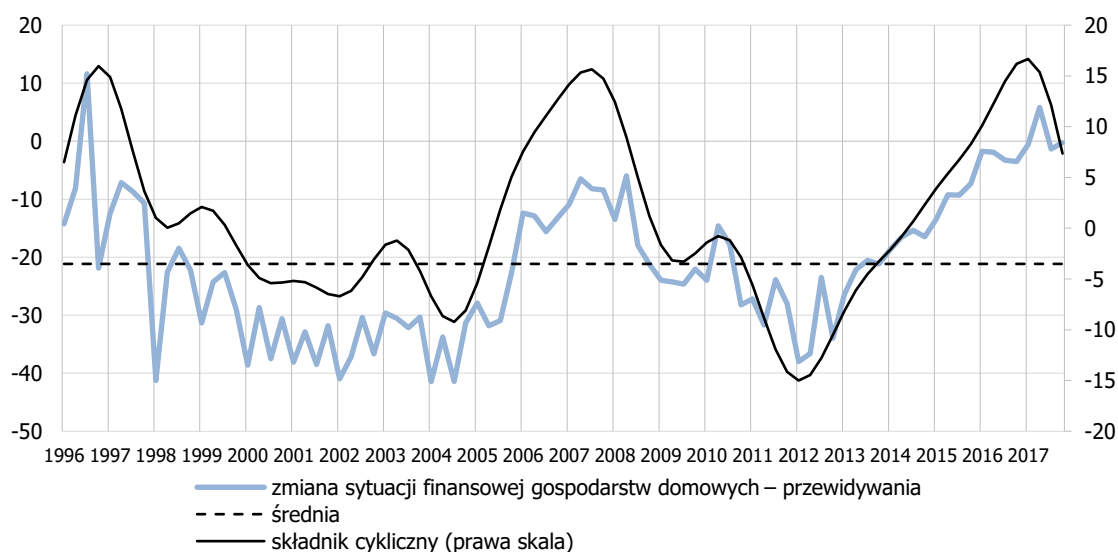
składowe salda	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. zmiana sytuacji finansowej - przewidywania	-3,3	-3,5	-0,6	5,8	-1,4	-0,3
2. ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - przewidywania	-18,8	-17,6	-11,7	1,2	-0,1	11,7
3. bezrobocie w kraju - przewidywania	13,0	3,3	1,2	-11,4	-8,5	-14,5
4. oszczędności - przewidywania	-41,4	-40,3	-38,8	-38,4	-37,8	-35,4
wskaźnik koniunktury (IRGKGD): (1+2-3+4)/4	-19,1	-16,2	-13,1	-5,0	-7,7	-2,4

SYTUACJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH – STAN

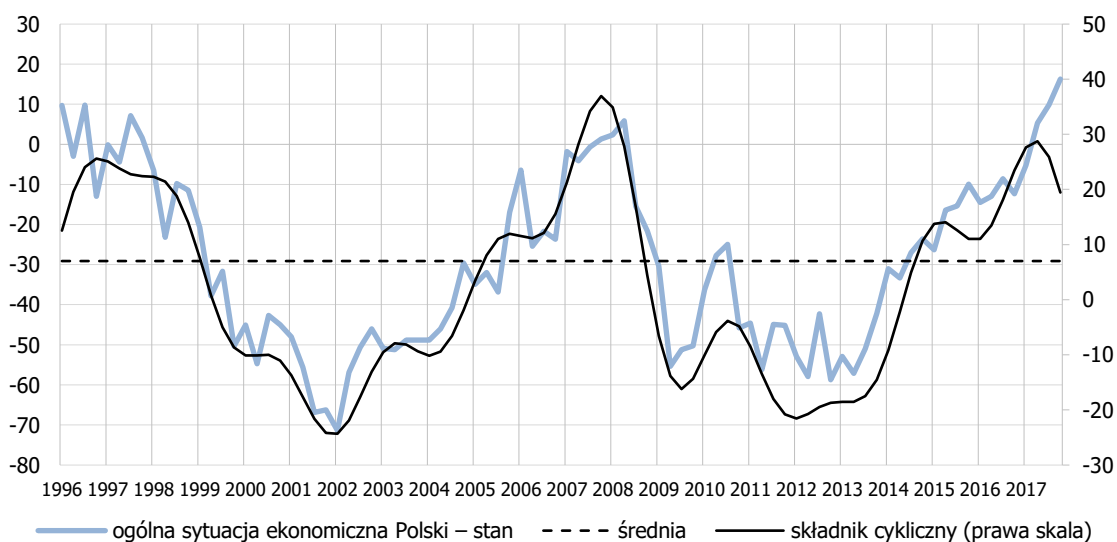
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. poprawiła się bardzo	2,3	3,5	2,8	3,6	5,5	2,9
2. poprawiła się trochę	21,6	18,8	23,0	24,4	20,9	22,8
3. bez zmian	50,3	47,1	51,3	47,7	48,9	48,8
4. pogorszyła się trochę	17,8	25,0	16,4	19,0	18,4	19,4
5. pogorszyła się bardzo	8,0	5,7	6,5	5,2	6,3	6,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-3,8	-5,3	-0,3	1,1	0,5	-1,4

SYTUACJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH – PRZEWIDYWANIA

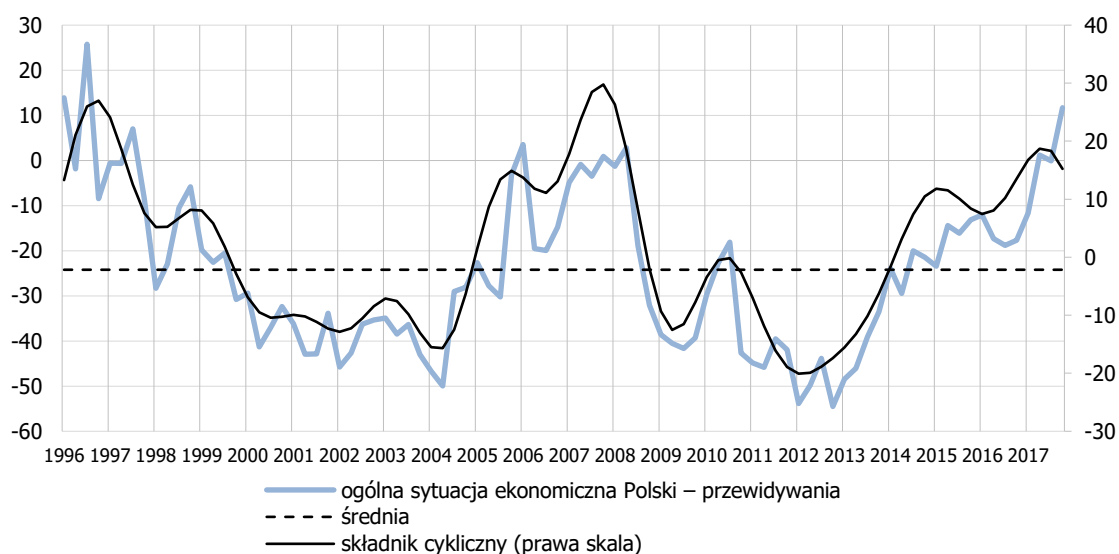
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. poprawi się bardzo	2,4	2,6	2,6	3,0	4,3	3,1
2. poprawi się trochę	18,1	19,4	21,6	28,0	19,6	21,9
3. bez zmian	54,9	52,2	51,9	49,5	50,8	51,4
4. pogorszy się trochę	19,8	20,1	19,7	16,6	19,6	18,4
5. pogorszy się bardzo	4,8	5,7	4,2	2,9	5,7	5,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-3,3	-3,5	-0,6	5,8	-1,4	-0,3

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – STAN

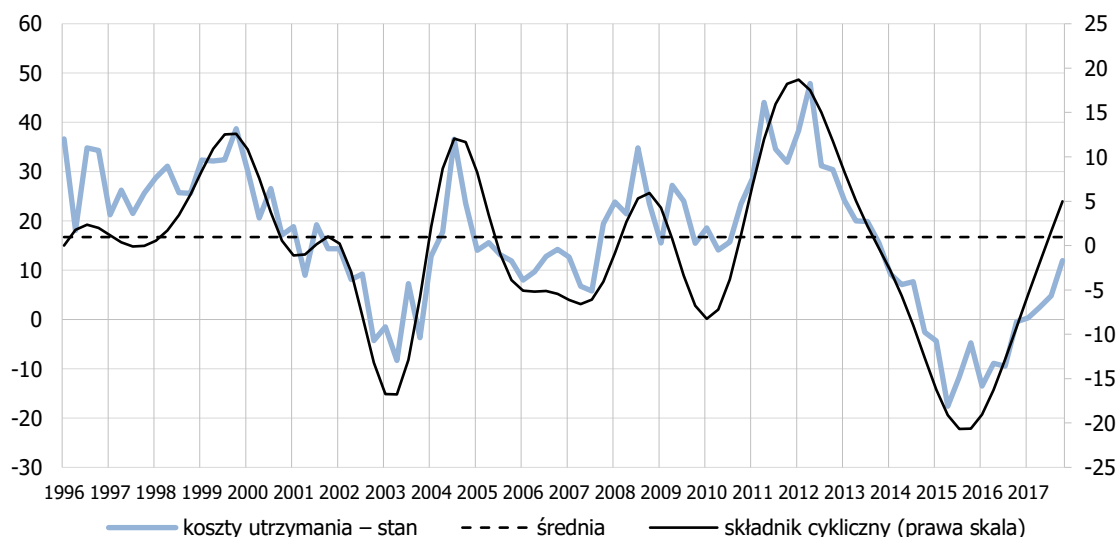
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. poprawiła się bardzo	0,8	1,3	3,0	5,5	6,7	10,5
2. poprawiła się trochę	27,5	23,4	33,3	36,8	40,5	38,2
3. bez zmian	35,5	35,1	25,5	28,8	25,7	29,9
4. pogorszyła się trochę	26,1	29,7	26,6	20,8	20,0	16,1
5. pogorszyła się bardzo	10,0	10,5	11,6	8,2	7,1	5,3
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-8,6	-12,3	-5,3	5,3	9,9	16,3

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – PRZEWIDYWANIA

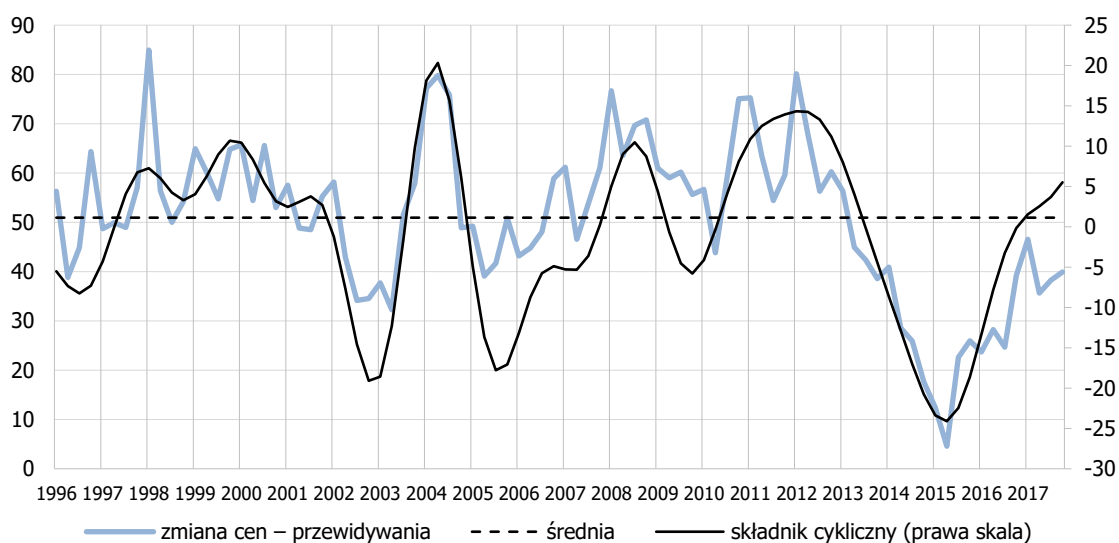
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. poprawi się bardzo	0,8	2,1	2,6	4,9	4,5	9,0
2. poprawi się trochę	22,0	20,3	28,0	33,1	34,1	38,3
3. bez zmian	31,2	34,4	30,7	30,5	28,6	26,7
4. pogorszy się trochę	31,0	26,6	20,9	22,5	22,5	19,2
5. pogorszy się bardzo	15,1	16,6	17,9	9,0	10,4	6,8
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-18,8	-17,6	-11,7	1,2	-0,1	11,7

KOSZTY UTRZYMANIA – STAN

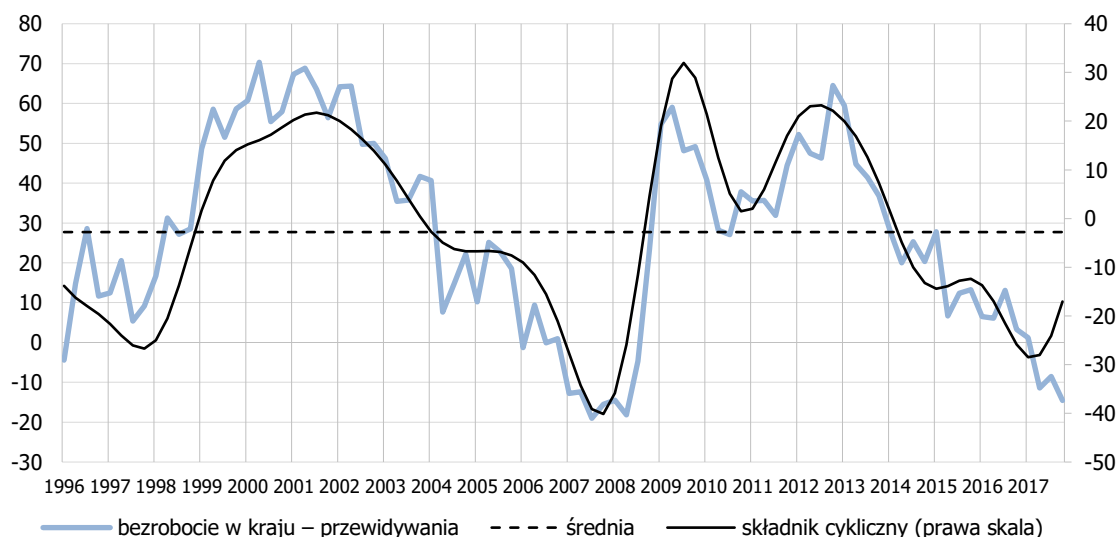
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. wyraźnie dużo wyższe	5,8	7,4	7,0	5,6	7,2	6,6
2. znacznie wyższe	13,0	14,9	17,0	19,7	20,2	30,2
3. nieco wyższe	38,9	48,5	47,6	50,0	50,0	44,5
4. takie same	41,3	27,9	26,6	23,4	20,3	17,9
5. niższe	1,1	1,4	1,9	1,3	2,3	0,9
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-9,5	-0,5	0,3	2,5	4,8	11,9

ZMIANA CEN – PRZEWIDYWANIA

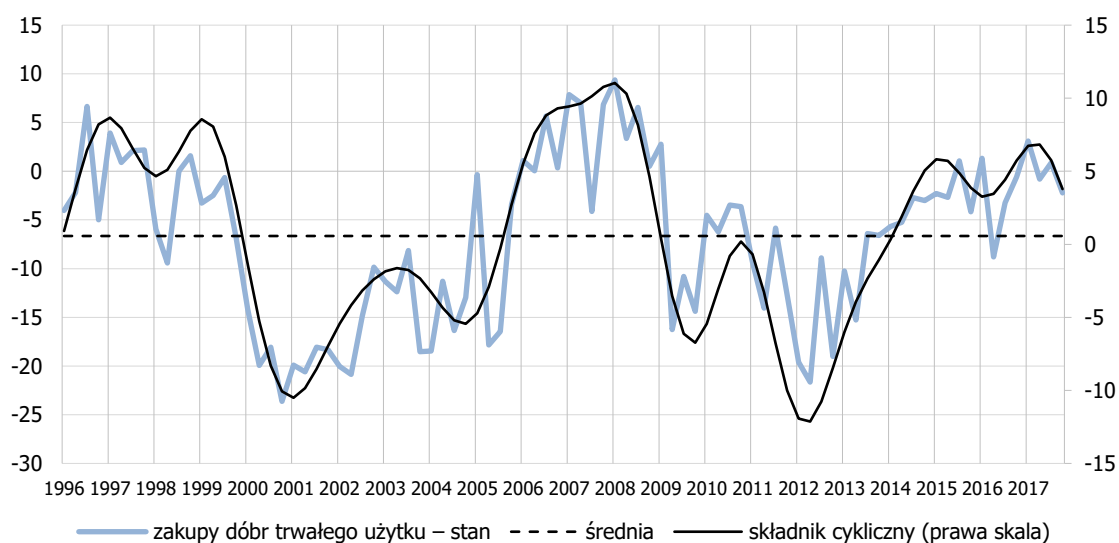
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. wzrost cen będzie szybszy	25,4	31,5	32,4	26,5	33,6	24,7
2. ceny wzrastać będą tak samo	33,3	36,0	44,8	39,3	32,6	46,7
3. ceny wzrastać będą wolniej	8,5	13,0	7,1	13,6	10,8	13,1
4. ceny będą mniej więcej takie same	31,2	18,4	14,8	20,5	22,7	14,8
5. ceny nieco zmaleją	1,7	1,1	0,9	0,2	0,3	0,7
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	24,7	39,2	46,5	35,7	38,2	40,0

BEZROBOCIE W KRAJU – PRZEWIDYWANIA

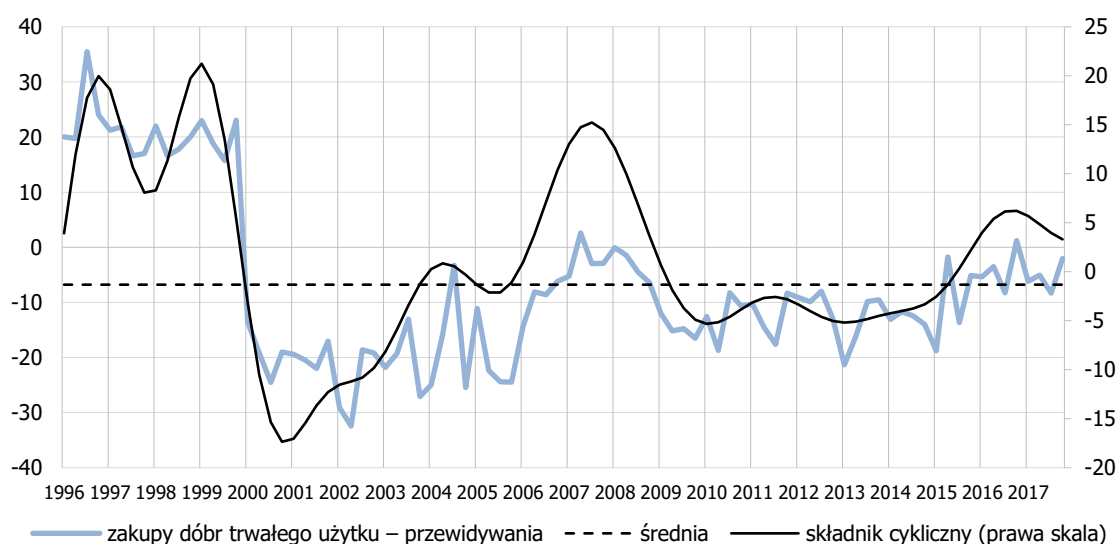
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. gwałtownie wzrośnie	10,0	6,1	4,0	2,9	2,7	2,0
2. nieznacznie wzrośnie	29,2	24,5	24,2	12,5	15,0	12,7
3. pozostanie takie samo	39,3	41,9	43,4	44,7	47,5	42,4
4. nieznacznie zmaleje	19,9	25,1	26,8	38,5	32,2	40,0
5. gwałtownie zmaleje	1,6	2,4	1,6	1,3	2,7	2,9
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	13,0	3,3	1,2	-11,4	-8,5	-14,5

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – STAN

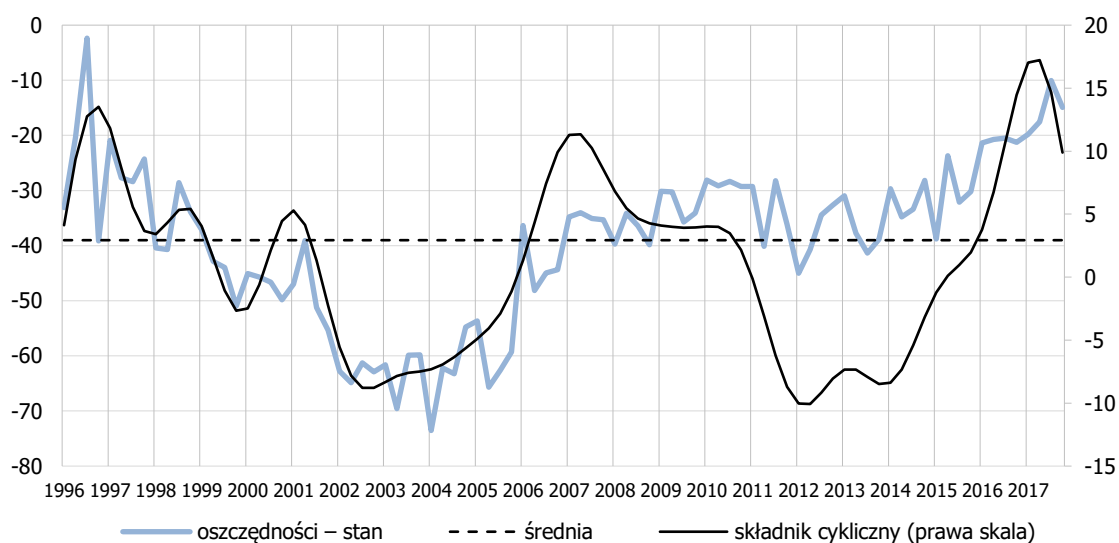
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	9,9	15,2	14,2	11,1	11,2	9,8
2. obecny czas nie jest ani dobry, ani zły	77,0	69,0	74,7	76,9	78,4	78,1
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	13,1	15,8	11,1	12,0	10,4	12,1
saldo (1.-3.)	-3,2	-0,6	3,1	-0,8	0,9	-2,2

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PRZEWIDYWANIA

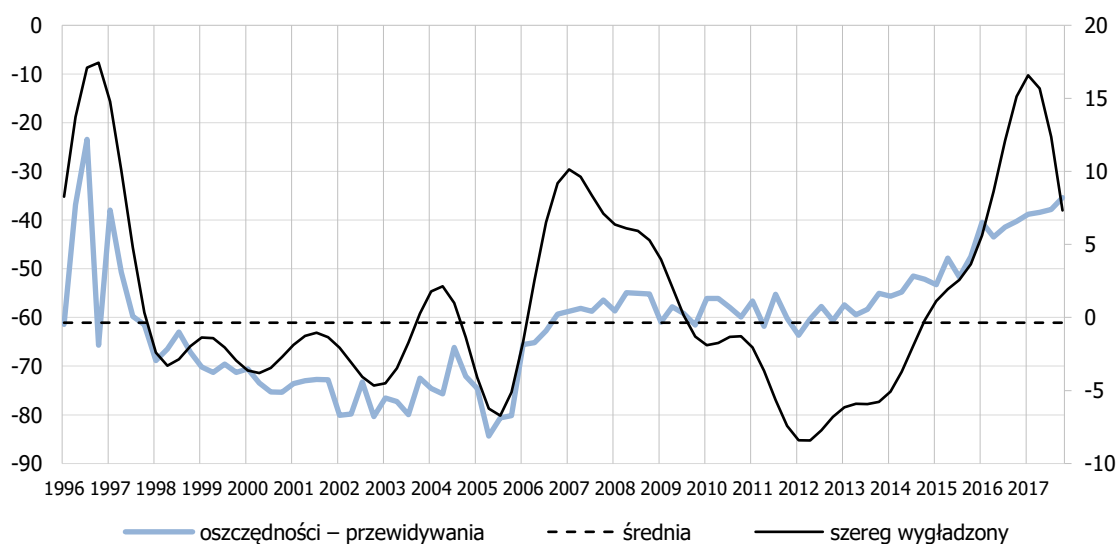
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. dużo większe	5,3	8,2	3,4	6,4	4,8	4,9
2. nieco większe	14,6	21,1	16,7	19,4	13,3	16,9
3. podobne	53,3	48,1	54,9	47,5	56,0	57,5
4. nieco mniejsze	11,6	10,2	14,3	11,0	12,4	10,7
5. dużo mniejsze	15,1	12,4	10,8	15,7	13,6	10,0
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-8,2	1,2	-6,2	-5,1	-8,3	-2,0

OSZCZĘDNOŚCI – STAN

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	2,9	4,7	2,4	4,0	7,0	5,8
2. dobry czas, aby oszczędzać	33,4	31,8	35,7	35,7	35,5	34,1
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	47,2	43,4	43,9	41,6	45,4	44,7
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	16,5	20,1	18,0	18,6	12,1	15,4
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-20,5	-21,3	-19,8	-17,6	-10,0	-14,9

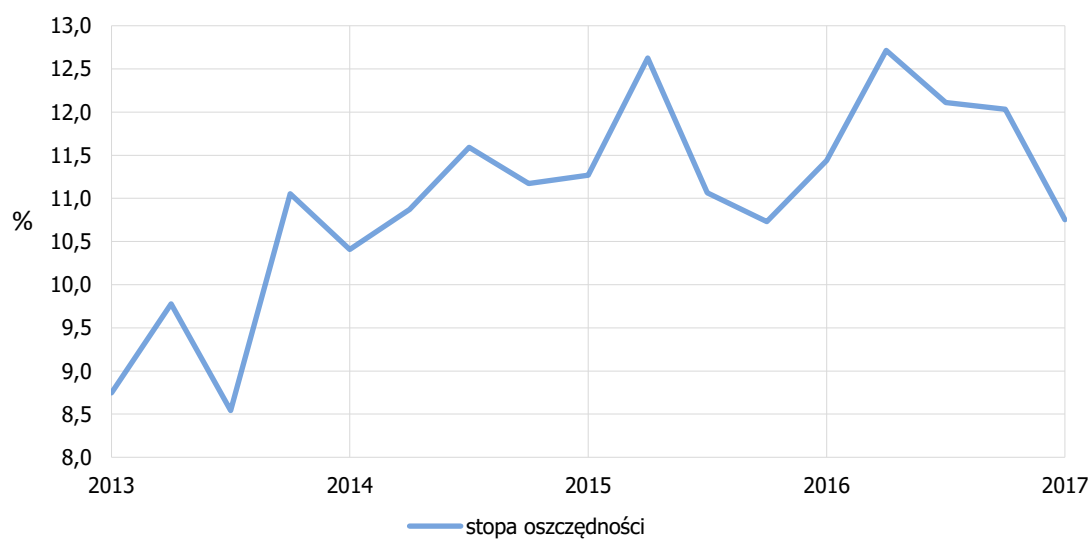
OSZCZĘDNOŚCI – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. bardzo duże	5,0	5,2	3,6	5,5	6,0	3,9
2. dość duże	14,4	17,0	17,7	16,2	16,0	19,9
3. znikome	53,8	47,4	55,1	52,6	52,4	53,9
4. żadne	26,7	30,3	23,6	25,8	25,6	22,3
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-41,4	-40,3	-38,8	-38,4	-37,8	-35,4

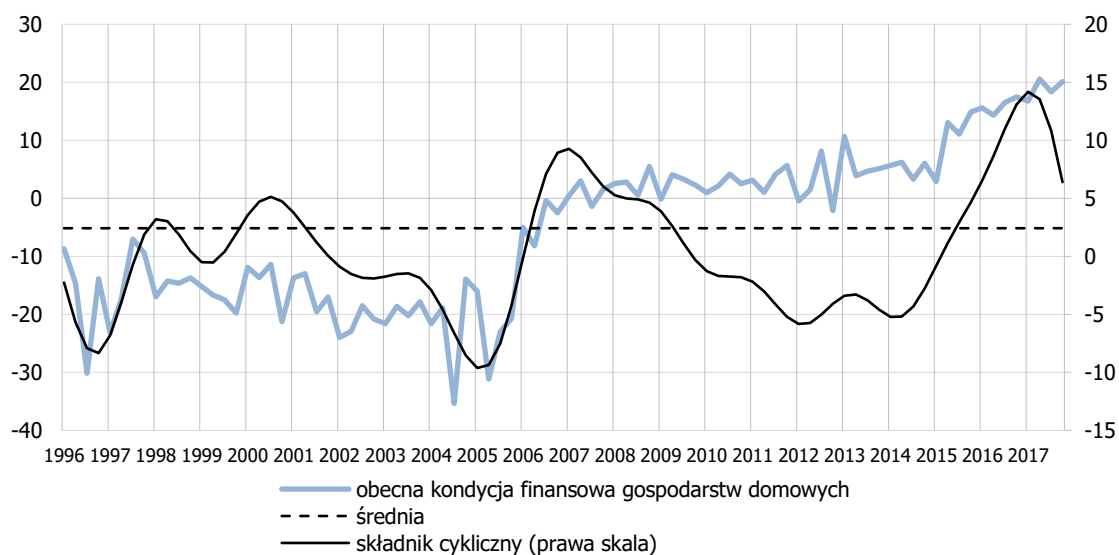

STOPA OSZCZĘDNOŚCI

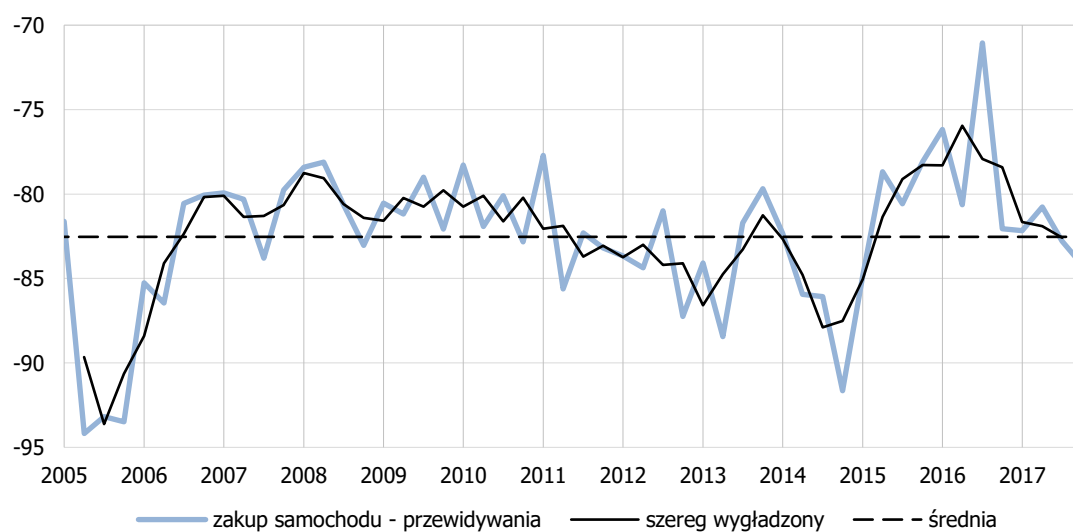
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. więcej niż 30 % dochodów	5,3	4,8	6,6	5,1	5,8	3,7
2. od 20 % do 30 % dochodów	7,6	7,8	10,0	10,1	11,3	4,1
3. od 10 do 20 % dochodów	26,3	34,3	37,4	35,7	30,4	38,2
4. mniej niż 10 % dochodów	60,8	53,1	46,0	49,1	52,5	54,0
saldo ($1 \times 0,35 + 2 \times 0,25 + 3 \times 0,15 + 4 \times 0,05$)	10,7	11,4	12,7	12,1	12,0	10,8

KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

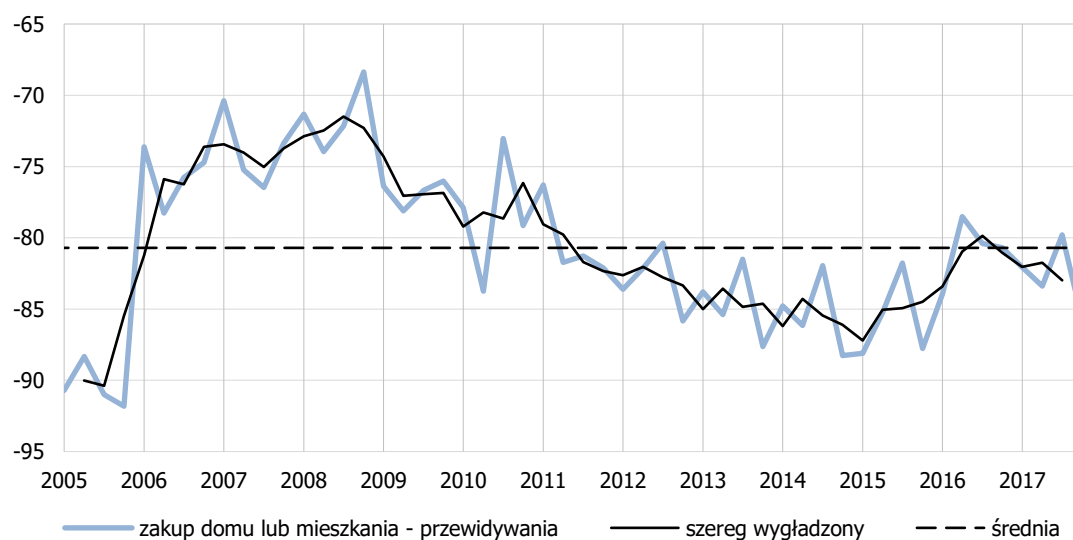
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. wpadamy w długi	3,9	5,7	4,7	3,0	4,9	5,7
2. przejadamy nasze oszczędności	7,0	5,8	9,9	8,9	6,7	7,3
3. nasz dochód z trudem starcza	45,2	40,9	36,1	37,3	40,6	32,1
4. nieco oszczędzamy	39,7	43,3	45,8	45,8	42,6	50,6
5. dużo oszczędzamy	4,1	4,4	3,5	5,1	5,2	4,2
saldo ($5 + 0,5 \times 4 - 0,5 \times 2 - 1$)	16,6	17,5	16,8	20,6	18,3	20,1

ZAKUP SAMOCHODU – PRZEWIDYWANIA

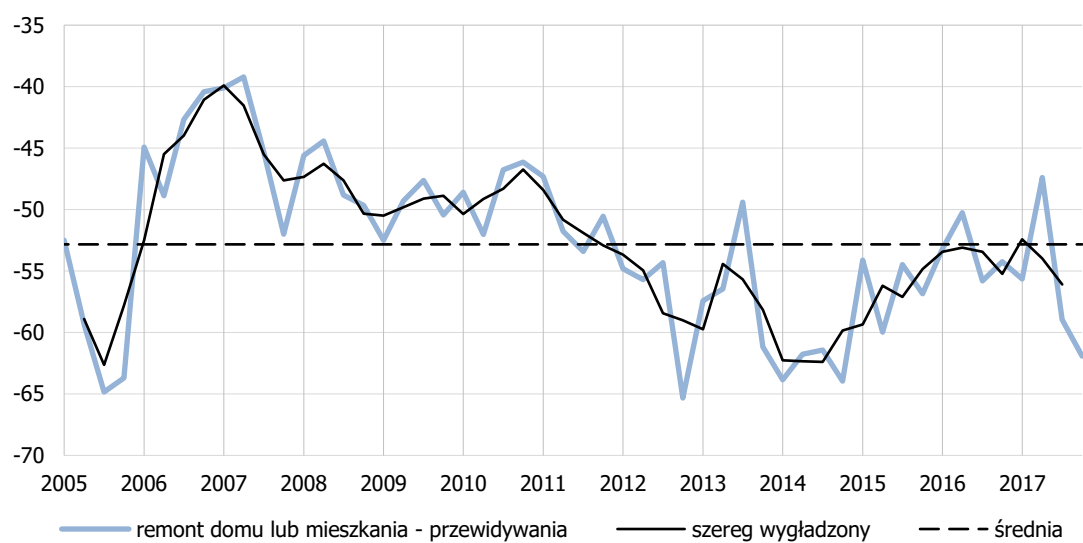
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. bardzo duże	4,8	2,3	1,4	1,3	2,2	2,3
2. dość duże	7,1	4,0	4,1	4,9	4,0	3,2
3. niewielkie	17,5	14,7	17,7	18,8	13,7	13,0
4. zdecydowanie żadne	70,6	79,0	76,8	75,1	80,1	81,5
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-71,1	-82,1	-82,2	-80,8	-82,8	-84,2

ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. zdecydowanie tak	4,0	4,0	2,9	2,3	3,9	2,7
2. możliwe	4,6	4,6	3,2	5,0	5,3	3,1
3. raczej nie	9,4	9,0	14,8	9,1	8,9	8,2
4. zdecydowanie nie	82,0	82,5	79,1	83,6	81,9	85,9
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-80,4	-80,7	-82,1	-83,4	-79,8	-85,7

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
1. bardzo duże	5,7	6,6	5,1	8,3	4,6	4,7
2. dość duże	9,1	11,3	10,0	12,7	8,8	6,3
3. niewielkie	38,1	31,2	38,4	33,9	37,3	38,6
4. zdecydowanie żadne	47,0	50,9	46,5	45,1	49,3	50,5
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-55,8	-54,3	-55,6	-47,4	-58,9	-61,9